

Biện Đông tiếp tục đẩy lên sự quan tâm và tranh cãi đáng kể. Hai diễn biến mới đây mới là gây ra tranh cãi và nêu bật những vấn đề khó khăn khi muốn đặt vấn đề nhòm trong vùng.

Tàu thám thính đi để ng c a M USNS Impeccable

Vì đầu tiên là va chạm hôm 8.3 giữa tàu Trung Quốc và tàu thám thính đi để ng c a M ngoài đảo Hoàng Nam. Và thứ hai là việc T ng th ng và Qu c h i Philippines thông qua D luật để ng c s 2009.

Trung Quốc có các phần đi để luật Philippines vì nó bao gồm đảo Hoàng Nam (tức bãi đá ngầm Scarborough) và một số đảo của nhóm Nam Sa (Trường Sa). Những phần này bị Trung Quốc, và cả Việt Nam, đòi chủ quyền.

Vì Trung Quốc là yếu tố chính trong cả hai vụ, nó đưa tới một đợt "chợng Tàu" mới trên truyền thông Tây Phương. Sự phê phán càng tăng khi Trung Quốc loan báo sẽ tăng cường lực lượng tuần duyên ở Biện Đông, dù là bằng tàu dân sự chứ không phải tàu quân sự. Tình hình càng phức tạp với báo cáo thường niên của Bộ Quốc phòng Mỹ chỉ trích mạnh mẽ hành trình quân sự của Trung Quốc.

Mặc dù một số quan sát viên xem việc Trung Quốc đẩy mạnh lực lượng tuần tiễu ở Biện Đông là

phần lớn cho hai vấn đề, nguyên nhân của hai sự kiện rất khác biệt. Có lẽ chúng không liên quan với nhau. Đụng độ giữa tàu Trung Quốc và Mỹ chỉ là điểm biên mành nhất trong tranh chấp luật biển kéo dài giữa Mỹ và Trung Quốc. Còn Đụng độ Đông có sự Philippines lại thể hiện tranh chấp chủ quyền về đảo và bãi đá ngầm ở Biển Đông.

Đụng độ trên biển

Vụ đụng độ xảy ra hôm 8.3 giữa năm tàu Trung Quốc và con tàu Mỹ, USNS Impeccable. Nó cách đảo Hainan khoảng 120 cây số về phía nam. Trong nhiều ngày, các tàu Trung Quốc cũng đã quấy rối Impeccable trước khi xảy ra vụ va chạm nghiêm trọng hơn.

Nguyên nhân căn bản của vấn đề là những điểm khác nhau về quyền và nghĩa vụ trong vùng đặc biệt kinh tế (EEZ). Theo Công ước Liên Hiệp Quốc về Luật Biển 1982 (UNCLOS), EEZ là vùng chia sẻ quyền và trách nhiệm. Nó không phải là hải phận cũng không thuộc biên giới. Một quốc gia có đường biển có các quyền tự chủ (sovereign rights) đối với tài nguyên của EEZ, và quyền tài phán liên quan các đảo nhân tạo, đảo nhân tạo, công trình xây dựng; nghiên cứu khoa học biển; và bảo vệ, gìn giữ môi trường biển. Tuy nhiên, các nước khác có quyền và nghĩa vụ bên trong EEZ, bao gồm tự do đi lại và bay, cùng với sự đường biển theo đúng luật quốc tế liên quan những đảo đó.

Có thể có những biện pháp xây dựng lòng tin, ví dụ có một cách hiểu chung về quyền và nghĩa vụ trong EEZ, một quy tắc hành xử chi tiết hơn cho Biển Đông.

Sam Bateman

Cần hiểu sự khác biệt giữa "chủ quyền" (sovereignty) và "các quyền tự chủ" (sovereign rights). Chủ quyền được thể hiện bên trong nội hải, vùng nước quần đảo và hải phận, còn quyền tự chủ được thể hiện bên trong EEZ và trên thềm lục địa. 'Các quyền tự chủ' thì tập trung vào quyền tài phán được bảo vệ, đối với tài nguyên, nghiên cứu khoa học biển và bảo vệ môi trường. Tính chất của chúng hoàn toàn khác nhau "chủ quyền".

Có thể có vấn đề ngôn ngữ ở đây. Trong bản dịch tiếng Hoa của Công ước Liên Hiệp Quốc về

Luật Biển, "chủ quyền" và "quyền tự do" giằng nhau. Các viên chức Trung Quốc ít hiểu tiếng Anh và luật biển có thể nghĩ rằng Trung Quốc có chủ quyền ở EEZ như họ nói là thực tế.

Khi thực thi các quyền và nghĩa vụ bên trong EEZ của mình, một nước có đường biên có 'sự chú ý thích đáng' với quyền và nghĩa vụ của các nước khác. Điều này, các nước cũng cần 'chú ý thích đáng' quyền và nghĩa vụ của nước có đường biên. Khó khăn xảy ra khi phải định nghĩa sự cân bằng quyền và nghĩa vụ này, và khi phải sắp đặt phép thử để phân biệt hành động nào đã "chú ý thích đáng", và hành động nào thì không. Một phần của vấn đề là UNCLOS không định nghĩa những từ quan trọng, như "hoạt động quân sự", "nghiên cứu khoa học biển", hay "khảo sát quân sự".

Trung Quốc nói phải có sự đồng ý của họ trước khi có các hoạt động như khảo sát quân sự, thu thập tình báo ở bên trong EEZ, và cũng cho rằng những sự minh này không phải là sự đồng ý EEZ một cách hòa bình.

Các nước khác, đặc biệt là Mỹ, minh mà biển luật những hoạt động này là một phần của tự do đi lại bên trong EEZ. Một phần của tự do tiến hành hoạt động quân sự, như của tàu Impeccable, bên trong EEZ mà không cần nước có đường biên cho phép. Một xem những hoạt động này không phải là nghiên cứu khoa học biển cần sự cho phép trước. Họ nói chúng là một phần của tự do đi lại trên biển mà UNCLOS dành cho trong trường hợp EEZ.

Tranh chấp chủ quyền

Tranh chấp chủ quyền ở Biển Đông có lịch sử lâu dài. Trung Quốc, Đài Loan và Việt Nam nhận chủ quyền mà hòn đảo và đá ngầm ở biển, chủ yếu dựa lý do đã sẵn sàng và chiếm đóng trong lịch sử. Malaysia, Philippines và Brunei đòi chủ quyền ở một số nơi, chủ yếu dựa lý do khảo sát cách địa hình và vị trí trên thềm lục địa của họ.

Tác Giả: BBC News

Thứ Năm, 23 Tháng 4 Năm 2009 23:47

